

Licențiat în Istoria Artei din cadrul Facultății de Istorie-Filosofie din Cluj, promoția 1967, cu o lucrare de diplomă dedicată Palatelor lui Constantin Brâncoveanu, la terminarea studiilor **Coriolan Babeți** îmbrățișează o istorie a artei în prezentul ei continuu. Alege să trăiască în actualitatea atelierelor artistice din România, din Timișoara, unde se stabilește între anii '70-'90, când predă la *Liceul de arte experimental* disciplina în care fusese instruit. După o scurtă escală ca demnitar al Ministerului Culturii post-revoluționar (1990-1991), condus de Andrei Pleșu, el acceptă intrarea în diplomatie, manageriind două Institute de Cultură, la Veneția, 1992-1996, și la New York, 1997-2002. Beneficiind de două burse, a Universității Ca' Foscari din Lagună și a Colegiului Noua Europă, el deschide șantierul unor studii de antropologie culturală și filosofie a istoriei, din care rezultă eseul amplu (1900 de pagini) grupat în trilogia *Democrația, o religie a Marii Mame*. Recapitulându-se ca istoric și critic al artei contemporane, publică alte două trilogii: *Atelierele de arte Timișoara (& București)*, precum și monografiile ale neoavangardei din Timișoara și ale tinerilor emergenți de pe Bega. Din contactele sale cu mari evenimente ca Bienala de la Veneția și cu ateliere italiene și americane de la New York, antologhează întâlnirile cu marile personalități ale unor Christo sau Serra, în trilogia *Atelierele de artă Veneția și New York*.

Într-un Banat care mai există doar ca entitate geografică, el se apleacă asupra unei istorii eclipsate a coloniștilor aristocrați germano-austro-maghiari, a conților de Bissingen und Nippenburg colonizați de Curtea Imperială a Vienei, care, prin jocurile „sincronicității”, au făcut să fie vecinii strămoșilor săi din Iam, pentru un secol; o vecinătate care a modelat și istoria arborelui său genealogic cu patronimicul autorului. Crescut în ecurile acestei familii nobile, autorul crede că Bissingenilor le datorează opțiunea sa pentru studiul artelor.

Coriolan Babeți

HOINAR PRIN RAIURI

Roman de-construit în jurul unor memorii personale și de familie

Volumul III

O anamneză a ocupanților civilizatori.
Conții de Bissingen und Nippenburg, 1818-1918

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2025

SUMARUL VOLUMULUI III

Partea I

Colonizarea elitelor habsburgice în Banat

Conții de Bissingen und Nippenburg

își construiesc reședința la Iam	9
Împăratul Sfântului Imperiu Romano-Germanic, Francisc II, îl numește pe Conte Ferdinand von Bissingen und Nippenburg <i>Hoffkomissar</i> – Guvernator – al Provinciei austriece Veneto	11
Nașterea, formația și ascensiunea lui der <i>Grosse Graff</i> von Bissingen-Nippenburg	14
„Efectul” regicidului francez asupra Casei de Austria	21
Preparativele de plecare spre Veneția a familiei Conților de Bissingen und Nippenburg	36
<i>Tagebuch der venezianischen Sonntage und Nächte. „Jurnalul duminicilor și nopților venețiene”</i> al Contelui Ferdinand von Bissingen-Nippenburg	48
Expoziția Universală: cele două aripi de Bissingeni, suabă și maghiară, se revăd la Paris în 1899	75
„Mariajul” a două mari familii de aristocrați din Imperiu: Conții liniei ungare de Bissingen und Nippenburg cu Contesa macedo-româncă Georgine Mocioni de Foeni (Mocsonyi de Fony)	83
Castelul de la Vlaicovăț al Contelui Mocioni, construit în 1859 și dăruit ca zestre de nuntă, devine Castelul Bissingen und Nippenburg prin căsătoria Contelui Rudolf cu contesa Georgine Mocioni de Foeny	88
Misteriosul plic al tatălui meu Iulian, unica relicvă din arhiva Babeților	91

Darurile „ultimului Conte”, Maria Franz Xaver Hubertus Ferdinand Luitwin Gottfried (n. la Braubach am Rhein, 10.5.1945) von Bissingen-Nippenburg und Hohenstein făcute autorului, tot ultimul din linia patronimicului său....	94
O frugală degustare: viața la „Castelul” din Iam	96
Cortegiul Conților de Bissingen und Nippenburg în drum spre Iam.....	103
25 iunie, 1818. Cortegiul Conților de Bissingen, în frunte cu Marele Graff Ferdinand, sosește la Iam, adresa viitoarei reședințe a <i>liniei ungare</i>	108
Inaugurarea șantierului viitorului „Castel” din Iam al Bissingenilor cu edificiile a două „case gemene”	118
Prima impresie a Bissingenilor despre Timișoara și Iam. Scrisoarea Zayrei din 4 februarie 1828 după primirea cetățeniei maghiare	127
Acordarea <i>Indigenatului</i> maghiar	130
„Rețeaua lui Indra”: particule de cuantice „incipituri” ce mai sunt încă posibile.....	131
Melancoliile budapestane ale bunicii Maria Lucia Roza	134
Mătușa mea Blanca Iulia Corcan cu totul unică: inimă de aur, mână de fier în mânuși de catifea	138
Plonjon în valurile mari ale istoriei: coșmarurile din visele lui Franz Joseph.....	142
<i>Incrementa atque decrementa Imperii Habsburgici... Finis Austriae</i>	144
Simbolismul major al faptelor aparent minore.....	152
Sindromul <i>d’après coup</i>	154
Băile de mulțime ale împăratului. Iosif II, în Ardeal și Banat	155
O Vienă înmărmurită la auzul veștii despre moartea Arhiducelui Rudolf, Prințul moștenitor al tronului imperial.....	159

Versiunile morții Arhiducelui Rudolf se înmulțesc ca ambele sau ciupercile	160
Ceremonia înmormântării Arhiducelui Rudolf cu dispensă de la Vatican.....	165
Scena publică a altercației Tată-Fiu din loja de la Operă, din 24 decembrie 1888	168
Versiunea personală a tragediei: „degenerescența habsburgică”	173
Maria Lucia Roza: nobila noastră <i>ancilla</i> purtase cu ea fotografiile eroilor de la Mayerling și în Bărăgan	175
Totuși, cea mai plauzibilă ipoteză, o crimă și o sinucidere: portretul psihologic al lui Rudolf, Arhiducele și Prințul moștenitor al Tronului, și filmul tragediei	178
Epilog: Mayerling, o tragedie ce refuză să moară.....	185
Tragedia de provincie a Conților de Bissingen und Nippenburg: incendiul „Castelului” Iam și copia lui din „Arhiva cerului” Akasha.....	191
Scutul heraldic al conților von Bissingen-Nippenburg	210
Leagănul Conților von Bissingen-Nippenburg și întemeierea <i>liniei maghiare</i> pe domeniile Iam, Mercina, Ciortea, Udvarszallas.....	211
Arborele genealogic al familiei Conților von Bissingen-Nippenburg prin generațiile de „fondatori”	224
Istoria abreviată a liniei maghiare	230
Linia suabă târzie: eminența Contelui Cajetan.....	231
Urzeala epistolelor schimbate de intelectualii orăvițeni, custozi ai memoriei Bissingenilor.....	235
Exhumarea rămășițelor pământești ale Bissingenilor înmormântați în Cripta de la Iam	245
Conții de Bissingen und Nippenburg și adresele expansiunii familiei Conților	254

Conții de Bissingen und Nippenburg „predau” Babeților o nouă „filosofie a vieții” prin darul lor natural, organul cardiac al „recunoașterii” Raiului	257
Istoria domeniului Schramberg până în 1648	260
Istoria familiei Conților de Bissingen	261
Linia suabă târzie	271
Bissingenii la Iam: un import de civilitate și o experiență de contagiune pentru indigenii români	275
Jurnalul „100 de ani în Ungaria” al Contesei Irma Adamovich von Csepin, căsătorită von Bissingen und Nippenburg sau despre Conții din Iam, Hoinari, un secol, prin Raiurile Imperiului Habsburgic... și nu numai	281

INTER-LUDIU

O minunată paranteză de „sincronicitate”: Puternicul fiu al tatălui său, Gabriel Gafița, mă ia sub tutela sa, cum tatăl său Mihai Gafița pe hoinarul Till Buhoglindă... eroul ajuns în Ardeal pe filieră saxonă	285
--	------------

Partea a II-a

„Briliantul” Arthur Victor Carl Schott Agronomul latifundiarilor din Iam & culegătorul de folclor „princeps” al românilor	297
<i>Frații Schott, o „clonă” a Fraților Grimm, ce transcriu folclorul romanității din Răsăritul Europei... sau o „competiție” cu modelul acestora? .....</i>	<i>299</i>
Ecolul operei lui Arthur Schott în principatele române	304
Un detectiv din stirpea lui Sherlock Holmes, pe numele său real Ion Taloș, pe urmele lui Arthur Schott... ..	307

Rizomii liberalismului lui Arthur Schott, prefața mării sale aventuri americane.....	309
Arthur Schott cucerește într-o singură seară <i>intelligentsia</i> Lojilor masonice ale Oraviței.....	314
Introducere, urmată de un citat extensiv în Addenda, a sintezei lui Ionel Bota „Oravița, un oraș al masoneriei universale”	315
Arthur Carol Victor Schott, un „deus ex machina”, intendentul latifundiilor Conților de Bissingen und Nippenburg din Iam, Ciortea, Mercina, magicianul prosperității noilor coloniști... ..	322
Destinul spiritual al românilor: să aaaștepteeee să fie descoperiți de străini chiar și numai în trecere pe la ei... ..	337
Arthur Schott, erou legendar în Banat în memoria Corcanilor, Neagoștilor și Novacilor	345
Sumarul operei princeps, <i>Basmele valahilor</i> 1845.....	350
Pe poarta coloniștilor aristocrați, austro-germani, nu prea maghiarizați, ajunge în Banat un „personaj de Renaștere”, „Uomo Universale”, Arthur Schott, ce visa să ne facă bine cunoscuți Europei ca urmași ai Romei.....	353
Iamul, „vatra istorică” a unei maniheice dramaturgii cosmice, epicentrul culegerilor din al doilea sejur al lui Arthur Schott: 1845-1850	357
Cele trei „mici, mărișoare mistere” ale Oraviței: alchimia, mineritul și masoneria.....	364
Cordonul ombilical dintre Castelul Conților și Casa Mare a Babeților	367
Addenda 1	
Arborele genealogic al Conților de Bissingen und Nippenburg	371

Addenda 2

Continuarea studiului lui Ionel Bota

„Oravița, un oraș al masoneriei universale” 382

Addenda 3

Conții de Bissingen,

elevi la Scola Gramatica Oravitiensis 395

LBRIS

We know
books

PARTEA I

**COLONIZAREA ELITELOR
HABSBURGICE ÎN BANAT**

**Conții de Bissingen und Nippenburg
își construiesc reședința la Iam**

**ÎMPĂRATUL SFÂNTULUI IMPERIU
ROMANO-GERMANIC, FRANCISC II, ÎL NUMEȘTE
PE CONTELE FERDINAND VON BISSINGEN UND
NIPPENBURG *HOFFKOMISSAR* – GUVERNATOR –
AL PROVINCIEI AUSTRIECE VENETO**

În pragul sărbătorilor de iarnă ale anului 1802, invitat la Curte de împăratul Francisc II (ulterior renumerotat Francisc I), Conte Ferdinand von Bissingen avea să afle din gura acestuia despre numirea lui ca *Hoffkomissar* al Provinciei Veneto. Întâlnirea lor devenise ocazia unei exigențe exprimate de Majestatea Sa în politica imperială din teritoriile cucerite: „dorința” clară, care la Curtea imperială însemna un ordin, ca Veneto-ul să devină, prin organizare și importanță strategică, una din nestematele Coroanei habsburgice. Toate capetele încoronate ale Europei, inclusiv Habsburgii, obișnuiau să compare provinciile Imperiilor lor cu nestematele din Coroanele așezate pe frunte. În Sfântul Imperiu Romano-Germanic, căruia Francisc îi mai datora încă numerotarea, cu titlul de König und Kaiser, din 1792, Regatul Boemiei, favoritul Mariei Theresia, era simbolizat de perlele satinate, pentru că din Boemia venea la Curte argintul din care se bătea ilustrul *thaller*, pe când Regatul Ungariei, favoritul de mai târziu al lui Franz Joseph și al împărătesei Elisabeta, era simbolizat de smaragd, probabil pentru întinsele lui pășuni.

În *Weltliche Schatzkammer*, alături de Sala de Consiliu a Coroanei, sub cuburi de cristal, era expusă Coroana lui Rudolf II din 1602, pe care Iosif II o purtase la intrarea sa în Frankfurt pentru încoronarea ca *Rege al Romanilor*, în 1764. Alături, se puteau vedea *Zepter und Orbit als königliche Insignien*, scepstrul și globul folosite ca *insignia regale*.

De Coroana moștenită de Habsburgi pe toată durata Sfântului Imperiu Roman de limbă Germanică, Francisc II și-a apropiat degetul, arătând spre safirul din vârful ei. După o pauză, stilatul împărat, nemurit într-o suită de portrete, într-un *tete a tete* a murmurat ca pentru sine: *Venedig ist der Saphir, Tochter der Adria (Veneția e safirul, fiica Adriaticei)* și, adresându-se Contelui Ferdinand, și-a rezumat așteptările de la misiunea acestuia, așa cum stă bine Monarhilor, printr-o unică frază memorabilă: *Graff, ich rufe Sie an, um Venedig den Glanz zu geben, den Napoleon entführt hat. Um die Venezianer zu vergessen, lebten die Erniedrigungen unter der französischen Besatzung.* (Conte, vă chem să redați Veneției strălucirea pe care Napoleon i-a răpit-o. Să faceți uitate venețienilor umilințele trăite sub ocupația franceză). Cum însă când Napoleon vedea cuvântul „sfânt” era de parcă vedea diavolul în persoană a avut grijă să corecteze titulatura Imperiului excizându-l în 1806...

Înainte de întoarcerea la Innsbruck din capitala Sfântului Imperiu Roman de limbă Germanică, Conte de la mai întârziat la Viena pentru a-și procura de la anticari cele câteva titluri ce-l puteau introduce în istoria Veneției: *Venetia città nobilissima et singolare* a lui Francesco Sansovino, ediția din 1581, și mai ales celebrul ghid al Veneției, *Guida de' Forestieri* al părintelui Vincenzo Coronelli din 1697. Lectura paginilor lor l-a fascinat, astfel încât timpul pregătirilor a fost pur și simplu spulberat. Era cea mai edificatoare experiență care l-a introdus pe Ferdinand în „pericolele” ce-l pândeau la întâlnirea propriu-zisă cu Serenissimul oraș în carne și oase... Împăratul Francisc II l-a mai convocat pe Guvernatorul Tirolului de ori de câte ori volatilizmul evenimentelor externe o reclama.

Astfel, la ultima lor întrevedere, din 7 decembrie 1802, în prezența cercului interior al consilierilor săi, Francisc II (I) a elaborat „manu propria” documentul de numire

și de acreditare către instituțiile din Lagună a lui Ferdinand conte von Bissingen und Nippenburg, următorul text fiind descifrat din manuscris pentru mine de istoricul venețian Marino Zorzi, patrician din cel mai respectabil arbore genealogic al dogelui omonim de acum un mileniu... Pe Marino nu-l pot aminti fără să vă menționez că recent familia i-a sărbătorit patronimicul pentru un mileniu de existență în serviciul Serenissimei... Aleg să vă citez documentul original al numirii Contelui de Bissingen tocmai ca să degustați latinitatea care a fondat și urechea românilor:

„L'Imperatore & Re del Sacro Impero Romano Germanico, Francesco II

Nell'atto di manifestare, in data 31 luglio passato scorso, le sovrane nostre risoluzioni per la stabile sistemazione politica e camerale di coteste nostre dilette Provincie d'Italia, abbiamo rivolta ad un tempo la nostra attenzione a destinare presso il nostro Governo Generale delle medeme un Capo, il quale con superiore autorità diriga il costante e regolare corso dei pubblici affari di codesto nostro Stato.

Con tali viste, avendo noi fatto riflesso alle distinte qualità di mente e di cuore, all'esperienza e attività, ed ai religiosi costumi del nostro Governatore del Tirolo Ferdinando Ernesto Conte di Bissinghen, nostro Consigliere intimo attuale di Stato e Gran Croce del nostro real Ordine di S. Steffano d'Ungheria, siamo venuti alla determinazione di nominare il medesimo, come lo nominiamo con la presente Real nostra Carta, in Commisario Plenipotenziario e Capo del Governo Generale e di tutte le nostre Provincie, dal quale dipender dovranno tutti li rami della Publica Amministrazione, e tutti gl'impiiegati senza distinzione a quali è affidata.

Incarichiamo perciò il nostro Governo Generale di render intesi di questa nomina tutti li Tribunali e Dicasteri, tanto reggi che civici, delle nostre Provincie d'Italia,

perché sappiano e possano dirigersi nell'occorrenze al nostro Commissario e Plenipotenziario, e li siano usati li riguardi tutti, e gli onori dovuti a questa sua fatica.

Siamo nel tempo stesso nella fiducia che il Governatore Generale coopererà costantemente col suo zelo a quanto richiede il miglior vantaggio del nostro Reale Publico Servizio.

Vienna, 7 decembre 1802
Francesco II motu proprio"

NAȘTEREA, FORMAȚIA ȘI ASCENSIUNEA LUI DER GROSSE GRAFF VON BISSINGEN-NIPPENBURG

Duminică, 16 februarie, 1749, Tirol, în Imperiu, în anii de luminată domnie a împărătesei Maria Terezia.

În fața Bisericii Sfânta Maria, zăpada de cartolină, căzută în dune uriașe în tot cursul nopții pe acoperișurile așezării, pe străzi, părea să fie mai degrabă opera unei avalanșe plecate din preaplinul piscurilor din Alpii Orientali, ce a sfârșit prin a acoperi sub mantia ei toată așezarea Wilten-ului... În lumina amiezii sporită orbitor de oceanul mut al albului absolut, sub un soare fără de putere asupra frigului, enoriașii abia de apucaseră să înlătore neaua din fața bisericii, croind câteva cărări spre ambrazura portalului principal. Spre ora prânzului, cam pe când în biserică se încheia serviciul liturghiei, liniștea pieței centrale a orașelului se umplea în *crescendo* de concertul clinchetelor de clopoței ai cailor ornați cu crengi de brad și panglici roș-albe, înhămați la sănii împodobite și ele pentru ocazie, ce lăsau să se înțeleagă că la mijloc era vorba de un ritual religios, dar și de bucuria unei sărbători a vieții. Din cortegiul de *Schlitten*, din săniile ce aduceau pe rând în fața intrării bisericii – vegheate sculpturi în *ronde-bosse* și în timpanul portalului de un relief din

viața Fecioarei Maria -, au descins, ca niște poloboace, cum numai în *Keller* – pivnița cu vinuri – mai găsești, înfundați în blănuri, membrii celor 12 familii din cercul de rude și prieteni, invitați la botezul nou-născutului fiu al Contelui *Joseph Cajetan Leopold Graf von Bissingen-Nippenburg*, Trezorier imperial, și al *Baronesei Amalia Antonia von Spaur Flavone*, ce venise pe lume – tot într-o Duminică, chiar în miezul Secolului Luminilor, la 2 februarie.

În Baptisteriul abia dezmoțit, totul era pregătit pentru un ritual abreviat. Fragilul vlăstar despachetat cu mare grăbire din fașele de culoarea cerului alpin a fost botezat de un preot vinețiu la față în această biserică închinată Fecioarei Maria, altar de pelerinaj ilustru, loc de adorație a Mamei lui Dumnezeu în tot Evul Mediu austriac... A crescut în aerul tare al Innsbruckului și a strălucit în toate școlile pe care le-a urmat aici.

La scurt timp după ce apa sfințită a cristelniței abia de încălzise creștetul noului născut, edificiul ei vetust – romanic și gotic – avea să își schimbe înfățișarea, îmbrăcând veșmintele timpurilor noi, mantia policromă a unei vegetații volatile, cu figuri sacre plutind imponderabile în cadrele pictate ale bolților, însemnele unei epoci prospere și fericite. În baia de forme a rococo-ului, infantul și adolescentul Ferdinand intra ori de câte ori zilele sacre ale calendarului creștin catolic îl aduceau împreună cu părinții lui la sânul ei matern. Simțea, trăia mereu acel vertij pe care îl încerci în asemenea ambianțe baroce mai ales, că nava bisericii decola cu toți enoriașii veniți la liturghie și mai ales la marile sărbători... Se pare că nimic din educația primilor ani de viață nu întrece în importanță imaginile locului, filmele de imagini memorate din care supraviețuiesc acele stop cadre de epifanie care termină prin a se dizolva pe nesimțite în concepte și principii de viață, de gust, de idealuri, filtrate de alchimia lobului cervical specializat în absorbția în cheie poetică, metaforică a realității... Ceea ce îți este dat să *vezi*

în mediul primilor 7 ani mitici ai copilăriei vei *deveni* în următorii 77 ani de viață... Prin imagini se plămădește ființa adâncă a fiecărui om, mai mult decât prin tabuurile și lecțiile de pedagogie ale guvernantelor, dascălilor, părinților și bunicilor.

Decorul vegetal în extravagante stucaturi aurite, executat de renumiți meșteri ai epocii lor, Franz Xaver Feichtmayr și Anton Gigl, încadrează pe pereți și bolți pictura lui Matthäus Gunther, în care sfinții scenelor biblice levitează sau calcă pe nori cu ușurința cu care credincioșii păseau pe pavimentul ei de marmure colorate. La acest zbor spre înalt sunt chemați toți credincioșii, supușii austrieci, catolici fervenți, ai unui imperiu și el în ascensiune. Artiști ai școlii venețiene de pictură călătorind în teritoriile „semilunii baroce”, de la Praga, Viena până la Napoli și Lecce, s-au făcut ecoul acestei ascensiuni istorice, al cărei corespondent în ordinea imaginii estetice avea să fie levitația panteonului creștin însemnată pe pământ austriac de un Tiepolo...

Colecția onomastică cu care a fost dăruit la botez – *Ferdinand Ernst Maria Antonius Joseph Cajetan Adam* – anunțau pentru copilul cu ascendențe paterne teutonice, ai cărui strămoși își aveau rădăcinile înfipte adânc în stâncile Castelului din Schramberg, colecția de titluri, roluri și onoruri pe care avea să le obțină prin sânge, devotamentul, abilitatea și dedicația sa puse fără rest în serviciul Casei de Habsburg-Lorena. Educația catolică de strictă observanță și studiile de jurisprudență urmate la Konstanz, Freiburg și Würtzburg l-au învrednicit să-și sporească condiția nobiliară predată prin naștere și dobândită prin formație și recunoscută prin muncă. Urmând îndeaproape modelul tatălui, a intrat încă de tânăr în serviciul civil al politicii imperiale. Încet dar sigur, el parcurge acest *cursus honorum* al vieții publice în care, ca orice Vărsător, are nevoie de gratificațiile apostolatului practicat și împlinit în mijlocul semenilor săi spre a face să dospească cu

folos darurile lui naturale și, ca orice urmaș de viță veche, să-și etaleze în văzul mulțimii noblețea, loialitatea față de Coroană și, în intimitatea vieții de familie, desăvârșirea ei prin limbaj, etichetă și comportament. Spre deosebire de nobilimea franceză *de capă și spadă*, care a împins societatea spre decapitarea privilegiaților prin naștere, a regelui dar și a monarhiei, Imperiul habsburgic avea să cadă în împrejurări potrivnice în arena internațională, pe care strategii și diplomați austrieci le-au gestionat cu o totală lipsă de talent. Să nu cunoști, de pildă, natura profundă a sârbilor constituie o gafă cât o girafă, o ignoranță de talia unei catastrofe cosmice. Colapsul și dezintegrarea Kakaniei îl găsește pe aristocratul, funcționarul civil și umilul birocrat cu cotiere, habsburgici în ordine morală, un meritocrat intact, necompromis, cu credențialele în buzunarul de la piept. Deși nu mi l-am ales ca maestru, pe alocuri, Musil îmi e totuși sfătuitor. Ieșit din umbră la lumină, mă servește ca un majordom fidel, la oră fixă, cu toată eticheta și cu meniul dorit. Îi dă mâna să fie ironic cu această Kakanie dispărută la ora scrisului său despre ea. Ea era k.k. sau k.u.k. de unde și renumele expres cacofonic. Era imperial-regală, *kaiserlich-königlich*, dar și *kaiserlich und königlich*, imperială și regală. „Iar țara aceasta era administrată luminat, abia perceptibil, retezându-i-se cu grijă toate asperitățile, de cea mai bună birocrație a Europei, căreia nu i se putea reproșa decât un singur defect: considera geniul și spiritul genial de inițiativă al persoanelor particulare privilegiate din naștere, înaltă sau prin vreo funcție în stat, ca fiind prezumție și ostentație”. „Potrivit constituției sale era un stat liberal, dar care era condus în mod clerical... toți cetățenii erau egali, dar nu toți erau cetățeni, avea parlament pe care însă îl ținea închis.” ș.a.m.d... Dar autorul *Omului fără importanță* scrie ce auziți la ora la care lumea asta a părăsit scena istoriei printr-o neașteptată explozie, care a produs din 15 etnii și națiuni 7 state-națiuni...

Obligațiile îndeplinite în cadența de orologiu cezaro-crăiesc și rolurile jucate în cercurile de la vârful ierarhiei aulice nu-l vor împiedica pe Ferdinand să-și fondeze o familie. La 25 de ani se căsătorește cu Maria Anna Amalia Frn von Stotzingen, dar după moartea acesteia în 1792 se va recăsători în 1798 cu Maria Theresia Contesă de Thurn-Valsassina und Taxis.

Din prima sa căsătorie cu Maria Anna Amalia, la Schramberg în 13 decembrie 1774 vine pe lume fiul Ernst Maria Ferdinand Adam Johann Nepomuk Joseph, un personaj care intră în raza atenției și interesului meu. E tatăl totemic al „liniei ungare” a Bissingenilor, rămas în versiunea maghiarizată a numelui său ca Ernő, decedat la numai 61 de ani și înmormântat în Banat, la Oravița în 1 mai 1835. Dintr-o a doua căsătorie cu Adelheid Zayre Frn von Salis-Soglio se va naște în 1820 la Weingarten, Ferdinand Cajetan Kaspar înmormântat la Iam în 1893 alături de soția sa, originară din Milano, născută în 1835, Maria Theresia von Meraviglia-Crivelli, decedată în 1884... Fiul acestora Maria Ernst Ferdinand, primul Bissingen pământean, născut la Iam în 1854, va avea ca soție pe Martha Juszt de Neczpal, pe care îi vom întâlni în casa lui Corneliu-Valer în ziua nefericitului incendiu al Castelului din Iam.

Cum scrierea mea e numai transcrierea epigrafiei pietrelor de mormânt, accept că repetițiile proprii monodiei liturgice sunt tot un act de pomenire: o înviere prin pronunția numelor celor dispăruți.

Al doilea fiu al lui Ferdinand Cajetan Kaspar și al Mariei Theresia von Meraviglia Crivelli, Maria Ferdinand Anton, va avea drept consoartă pe Irma Adamovich de Csepin. Fiul acestora, Ernst Karl Joseph Maria, se naște la Biserica Albă în 1885, devenit prieten al bunicului Corneliu Valer Babeți, prezent de altfel și la nunta acestuia cu Contesa Livia von Bissingen und Nippenburg, în 1920...

Ferdinand urcă riguros, răbduriu dar viguros, treptele ierarhiei în serviciile civile ale Coroanei, până spre zona fierbinte a „cercului interior” al tronului, care recompensa aristocrația meritocrată, pentru devoțiunea, competența și loialitatea față de dinastia de Habsburg...

După triumfurile marțiale memorabile ale Austriei din 1683, 1716, 1739 împotriva turcilor, aripile Imperiului atinseseră o anvergură fără precedent, iar victoriile – în interiorul diverselor alianțe monarhice – împotriva lui Bonaparte puseseră Imperiul pe lista marilor puteri. Pe acest fundal, destinul îl desemnează pe contele Ferdinand von Bissingen, Guvernator al Provinciei Superioare a Hohenburgului, la Rottenburg am Neckar, Șambelan și Consilier imperial, Guvernator în două mandate al Tirolului-Voralberg, guvernator al Styriei și Carinției, pentru ca între 1802-1805 și din nou în 1819-21 să-i fie încredințată înalta și foarte delicata demnitate de Guvernator al Provinciilor austro-venete. A trăit 82 de ani, săvârșindu-se la 22 aprilie 1831 în orașul în care a văzut și lumina zilei, odihnind în locul de veci din cimitirul catolic al „Capitalei Alpilor”. Înălțimile montane ale Innsbruckului i-au inculcat Contelui o natură de luptător, de reformator și vizionar. Donjonul Castelului, turn de veghe și de inspecție a proprietăților, simbol al spiritului intrepid fără de odihnă, ce încorona „Stânca vulturilor” din Schramberg, avea să-i rezerve în familia sa și epitetul de „Marele Graf”. Spiritul lui *der Grosse Graf* – intarsiat în simbolurile scutului heraldic al familiei – va călători de la Schramberg, în Banat, ca o pecete a personalității lui publice, inspirând în silueta Castelului din Câmpia Iamului toată istoria carierei sale puse în serviciul Coroanei vieneze. Latifundiile primite în zona Iam aveau să fie ultima mare recompensă, iar Castelul urcat pe coperta volumului ecoul Schrambergului natal, exportat la frontiera de sud-est a Imperiului devenită

una din cele 3-4 încrângături viguroase ale arborelui, rămasă în istorie ca „linia maghiară” a Bissingenilor.

Acolo, „în fundătura de la marginea lumii”, cum îi ne-plăcea mamei mele să numească, nu fără o anume amărăciune, Iamul, în care prin căsătorie a intrat ca noră în casa Babeșilor, pentru mai mult de un secol, începând din 1818, Conții de Bissingen aveau să devină nu doar vecinii „de peste drum” ai casei noastre, ci și filantropii așezării Iamului și în el a câtorva generații ale strămoșilor mei instruiți și ambiționați de forța exemplului familiei de aristocrați austrieci.

Până la încheierea edificiilor celor două „case gemene” familia a locuit la Oravița... dar izvoarele nu mi-au permis să le identific adresa...

Extrem de pregătit juridic, ca și pentru alte roluri în care a fost distribuit, Ferdinand a cunoscut toate onorurile și demnitățile oferite de Curtea imperială din anii de glorie ai domniilor luminatului Iosif II și a lui Francisc I (1792-1835). În perioada de domnie a ultimului a primit *de facto* și *de jure*, prin decrete imperiale, toate numirile în înalte posturi ale serviciilor civile. Se putea considera un favorit, un mare favorit al Coroanei al cărui statut avea să fie confirmat de cea mai înaltă distincție, Crucea Sfântului Ștefan.

După debutul lui ca Tresorier, membru al Camerei superioare (*Hofkammergericht*) de la Wetzlar, este numit Guvernator (1787-1791) în Rottenburg am Neckar al Austriei Superioare și Hohenbergului, apoi Șambelan și Consilier imperial în 1791, Comisar în Austria Superioară, al Armatei Imperiale de pe Rin, în 1792, Guvernator al Tyrolului-Voralbergului în anii 1797-1801, Hofkommissär și Guvernator al Provinciilor Austro-Venete în anii 1802-1805.

Atunci, în primăvara și vara lui 1802, căci despre numirea sa fusese înștiințat mai devreme, când toată casa făcuse toate diligențele pentru plecarea Contelui spre noua sa misiune de Înalt Comisar al Provinciei

Austro-Venete... grija lui Ferdinand era să nu cadă pradă visului, reveriilor și nici unei exagerate fericiri de a merge acolo, în acel loc miraculos al continentului care părea tuturor străinilor, și asta de secole, un *alterus mundus*, o altă lume, cum o botezase Petrarca.

Acestui rol pentru care se pregătise în ultimele luni cu mare acribie, rol ce avea să reprezinte momentul mistic al vieții lui, îi va urma acela de Comisar asociat al Ducatului de Salzburg în 1806, Președinte al Arhiducatului Austriei 1807-1809, Cetățean de onoare al Vienei în 1810, Hoffkommissär al Provinciilor Styria și Carinthia în 1809 (care după Tratatul de la Schönbrunn a revenit Franței), Guvernator al Styriei (1810-1815), apoi din nou Guvernator al Tyrolului și Vorarlberg (1815-1819). În 1819, după unele surse s-ar fi pensionat, dar după altele bine documentate în anii 1819-1820 s-a devotat stabilizării ocupației și administrației austriece la Veneția, printr-un al doilea mandat atestat de documentele de arhivă ale Muzeului Correr din Veneția. Fapt e că în 1819, ca recunoaștere a muncii sale, a beneficiat de o *donatio regia mixta* și de un loc viager în Parlamentul maghiar.

Ca în reduta munților ce străjuiesc peisajul Innsbruckului natal, destinul lui Ferdinand a beneficiat de roluri de vârf foarte asemeni piscurilor Alpilor Orientali. E ca și cum în visurile omului născut la poalele acestui lanț montan el ar fi reușit să existe locuind și călcând doar pe vârfurile lor înzăpezite...

„EFECTUL” REGICIDULUI FRANCEZ ASUPRA CASEI DE AUSTRIA

Când Soarele întrece măsura, servitoarele îl dau afară din casă...

Ferdinand cunoștea bine acest pasaj din Heraclit, dar parcă nu „servitoarele”, ci zeițele furiei și mâniei,